

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента
Бодрової Тетяни Олександрівни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Чжоу Геян
«Формування готовності майбутнього вчителя музики
до художньої комунікації з підлітками
в процесі фортепіанного навчання»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
у галузі знань за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)
з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка

У дисертаційному дослідженні Чжоу Геян представлено результати теоретичного узагальнення та практичного вирішення важливої проблеми мистецької освіти щодо забезпечення комунікативної взаємодії вчителя з учнями підліткового віку в процесі навчання гри на фортепіано. Дисертаційна робота спрямована на розробку методичного забезпечення формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації зі школярами, забезпечення вмотивованості студентів до комунікативної діяльності в школі.

Актуальність дисертаційної роботи. Доцільність обраної для дослідження проблеми обумовлюється сучасними потребами суспільства у творчих, конкурентоспроможних фахівцях, здатних до комунікації, зокрема в освітньому середовищі.

У сучасному світі, сповненому соціальних потрясінь та швидких трансформацій, налагодження людських взаємин є можливим на основі комунікації. Тому перед учителями сучасної школи постають важливі завдання налагодження комунікативної взаємодії з учнями, навчання толерантності та поваги до думки Іншого, умінням вести діалог та знаходити порозуміння.

Відомо, що однією із головних функцій мистецтва, зокрема, музики, - є комунікативна. Художні образи, звернені до нашої свідомості, відкривають багатовекторність комунікативної дії (комунікація з образом, його автором, сам із собою (автокомунікація)). Цілком погоджуємось із автором щодо визначення поля комунікативної взаємодії вчителя та учнів та формування готовності студентів до художньої комунікації зі школярами – навчання гри на фортепіано.

З огляду на викладене, вважаємо вибір дисертанткою теми наукового дослідження цілком виправданим, а своєчасність та актуальність роботи не викликає сумніву.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Слід зазначити, що дисертацію виконано згідно з планом науково-дослідних робіт Українського державного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова і відповідає напрямку «Зміст освіти, форми, методи і засоби фахової підготовки вчителів». Тему дисертації розглянуто та затверджено на засіданні Вченої ради Українського державного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова (протокол №4 від 24 жовтня 2024 року).

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Структура дисертації охоплює анотації українською й англійською мовами, списку публікацій здобувача, вступу, трьох розділів, пов'язаних послідовністю викладу і внутрішньою логікою, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку літературних джерел. Зміст дисертації достатньою мірою розкриває її ключові аспекти та відповідає меті дослідження і поставленим завданням.

Вважаємо, що науковий апарат дисертаційного дослідження сформульований досить коректно. **Мета** дослідження полягає у розробці, науковому обґрунтуванні та експериментальній перевірці методики формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання. **Об'єктом** визначено процес фахової підготовки майбутніх учителів музики. **Предмет** дослідження – методичне забезпечення формування готовності майбутніх учителів музики до

художньої комунікації з учнями підліткового віку в процесі фортепіанного навчання.

Отже, об'єкт, предмет, мета дослідження, зазначені у вступі, відповідають темі наукового пошуку. Також висвітлено наукову новизну, практичне значення, подано відомості про апробацію й упровадження результатів дослідження, особистий внесок здобувача, структуру та обсяг дисертації. Зазначений комплекс методів дослідження (теоретичні, емпіричні та методи математичної статистики) відповідає висунутим завданням.

У першому розділі висвітлено теоретично-методологічні основи дослідження. Теоретичним здобутком автора вважаємо розкриття сутності та структури *готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками*. Досліджуваний феномен трактується як складне динамічне утворення, що визначає спрямованість і здатність вчителя до музично-творчого співробітництва з учнями, до емпатійно-діалогової художньо-педагогічної взаємодії з ними в процесі сприймання, інтерпретації та виконання музичних творів. *Структуру* означеної готовності, на переконання автора, складає взаємозв'язок мотиваційного, інформаційного, творчо-діяльнісного та рефлексивно-аналітичного компонентів.

Методологічну основу дослідження окреслено науковими підходами, а саме: системним, середовищним, компетентнісним, герменевтичним, синергетичним.

У другому розділі висвітлено організаційно-методичні засади дослідження. Обґрунтовано *принципи* формування готовності майбутніх учителів музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання : діалогічності; емпатійності; активізації творчої діяльності; рефлексивності. Окреслено такі *педагогічні умови* формування досліджуваної готовності: забезпечення комунікативної спрямованості начального процесу; активізація творчо-пошукової діяльності у процесі вивчення музичних творів; використання широкого спектру художньо-педагогічних технологій; спонукання до творчого самовираження в музично-

педагогічній діяльності. Визначено *етапи* проведення педагогічної роботи означеного напрямку : комунікативно-організаційний, комунікативно-дійовий, комунікативно-рефлексивний. Представлено комплекс методів теоретичного і практичного спрямування. Усі складові означеного педагогічного процесу представлено в організаційно-методичній моделі формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання.

У третьому розділі досить коректно і переконливо представлено результати дослідно-експериментальної роботи з формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками у процесі фортепіанного навчання згідно авторської методики.

Науковий інтерес становить комплекс методів формувальної роботи: евристичні бесіди, фасилітовані діалоги, коучинг-методи, інтерактивні методи, творчі завдання, бесіди-діалоги та інші.

У висновках цілком обґрунтовано представлено узагальнені результати та окреслено перспективи подальшого вивчення проблеми. Результати дослідження викладені чітко й послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання поставлених задач.

Вважаємо, що дисертаційне дослідження Чжоу Геян має яскраву *наукову новизну, теоретичне та практичне значення*.

Наукова новизна полягає в тому, *що вперше* розроблено та апробовано спеціальну методику формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання.

- визначено критерії, показники та рівні сформованості означеної готовності;
- розроблено педагогічні умови та методи формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання.

Уточнено сутність поняття «художня комунікація», «готовність майбутнього вчителя до художньої комунікації з учнями».

Подальшого розвитку набули наукові підходи та принципи підготовки студентів музичних спеціалізацій до музично-виховної роботи в школі.

Теоретичне значення полягає в подальшому розвитку та вдосконаленню системи фахової підготовки майбутніх учителів музики в закладах вищої педагогічної освіти.

Практичне значення дисертації полягає у можливості впровадження у фахову підготовку майбутніх учителів музики науково-методичний супровід підготовки студентів до художньої комунікації з учнями під час виробничої практики у школі; у розробці для студентів тренінгу з художньої комунікації. Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані у розробці навчальних програм, методичних рекомендацій, навчальних і методичних посібників з проблем художньо-педагогічної комунікації, а також для оновлення змісту практико-спрямованих навчальних дисциплін фахової підготовки педагогів-музикантів.

Текст дисертації викладено доступною мовою, сучасним науковим стилем з критичним аналізом та висновками. Основні положення та висновки дисертації отримані автором самостійно.

Оцінювання наукового рівня публікацій. Автором проведена належна робота з упровадження одержаних результатів у практику роботи закладів вищої освіти. Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на 16 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Основні результати дослідження достатньо повно висвітлені у наукових працях. На основі аналізу змісту публікацій Чжоу Геян можна констатувати, що наукові положення, висновки та рекомендації, які було отримано в результаті проведеної роботи, у друкованих працях викладено достатньо повно.

В цілому дисертаційна робота Чжоу Геян за своїм змістом і формою є завершеним самостійним дослідженням.

Результати дисертаційних досліджень повністю представлені в опублікованих працях у фахових виданнях, що рекомендовані МОН України.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 12 статей, з яких 1 категорії А - Web of Science (у співавторстві), 6 статей у фахових виданнях України (категорія Б), з яких 1 у співавторстві; 5 праць апробаційного характеру (1 у співавторстві).

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Оцінюючи роботу в цілому позитивно, вважаємо за доцільне висловити деякі зауваження та побажання:

1. Вступ дисертації дещо переобтяжений інформацією з першоджерел. Варто перенести цей матеріал у перший розділ.
2. Доцільно більше приділити уваги висвітленню фортепіанного репертуару, що використовувався на формувальному етапі дослідження.

Висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Вважаємо дисертаційне дослідження Чжоу Геян завершеним, що має наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Висновок. Дисертація Чжоу Геян «Формування готовності майбутнього вчителя музики до художньої комунікації з підлітками в процесі фортепіанного навчання» є цілісним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент –
професор кафедри хорового диригування
та теорії і методики музичної освіти
доцент, кандидат педагогічних наук

